

SPRENGER INSTITUUT

HAAGSTEEG 6 , WAGENINGEN

Tel.: 08370-19013

Rapport no.: 1963

Drs. P. Greidanus, Mej. M.A. Verhoeven
en Ing. R.A. Hilhorst

DE OPSLAGCAPACITEIT VOOR BEWAARFRUIT
IN NEDERLAND (dec. 1975)

Uitgebracht aan de directeur van het Sprenger Instituut
november 1976, proj.no. 43

*(Publikatie uitsluitend met toestemming
van de directeur)*

DE OPSLAGCAPACITEIT VOOR BEWAARFRUIT IN NEDERLAND

Inleiding

In de achter ons liggende jaren hebben wij verschillende malen een overzicht gegeven van de bewaar- en koelruimte voor hardfruit in Nederland. Met medewerking van de regionale consulentenschappen wordt deze statistiek regelmatig bijgewerkt. Dit rapport geeft in een aantal tabellen een volledig overzicht van de bewaar- en koelruimte per 31 december 1975. Daaruit blijkt dat, in vergelijking met de laatst bekende cijfers van 31 december 1973, er sprake is van een beperkte uitbreiding. Wellicht meer interessant dan de kale cijfers zijn de bepaalde tendensen, die zich al dan niet voortzetten. Een nadere beschouwing van de ogenschijnlijk dorre cijfers - zoals statistische gegevens door velen worden beschouwd - leidt dikwijls tot verrassende conclusies. In hoeverre dat hier ook het geval is, zullen we nader beoordelen na de bespreking van de verschillende tabellen die hieronder volgen.

Uit de meer gespecialiseerde cijfers blijkt o.a. dat de koelruimte verdeeld is over 1787 adressen (in 1973 waren dit er 1731).

De totale, geregistreerde ruimte belooft per eind 1975 bijna 362 miljoen kg. In vergelijking met het laatste overzicht van 1973 is dat een toename van ruim 17 miljoen kg (5%).

De cijfers

In tabel A hebben we een verdeling gemaakt naar telers en veilingen. Het begrip veilingkoelhuis is zonder meer duidelijk. Het begrip telerskoelhuis vraagt enige toelichting. Vroeger is er nog wel eens getracht een onderverdeling aan te brengen tussen teler, handel en loonkoeler. In de praktijk is het niet altijd even duidelijk onder welke rubriek men een bepaald bedrijf moet rekenen. Daarom is deze onderverdeling de laatste jaren niet meer gemaakt. Bij de telerskoelruimte is alle opslagcapaciteit die niet bij de veilingen gerekend kan worden, maar wel permanent voor langdurige opslag van hardfruit wordt gebruikt, in-

begrepen. Handelsruimte die bijvoorbeeld voor kortstondige opslag van een werkvoorraad gebruikt wordt en de grotere loonkoelers die af en toe wel eens enige cellen voor hardfruit verhuren, zijn niet in de statistiek opgenomen.

Bij een incidenteel zeer grote oogst zit hier voor de producenten altijd nog een uitwijkmogelijkheid om tijdelijk over meer koelcapaciteit te kunnen beschikken.

In tabel B is de totale capaciteit over een aantal jaren weergegeven.

Tabel A. Opslagcapaciteit hardfruit in Nederland per 31 december 1975 (x1000 kg)

	Telers	Veilingen	Totaal
Bewaarplaatsen	26.153	910	27.063
Koelhuizen	98.152	27.537	125.689
CA-koelruimte	120.058	88.903	208.961
Totaal	244.363	117.350	361.713

Tabel B. Totale bewaar- en koelruimte vanaf 1950 (x 1000 kg) (cijfers per eind van het jaar)

	1950	1958	1966	1973	1975
Bewaarplaatsen	38.566	48.037	52.808	27.895	27.063
Koelhuizen	44.667	92.108	100.889	122.974	125.689
CA-koelruimte	981	10.146	54.424	193.402	208.961
Totaal	84.214	150.291	208.121	344.271	361.713

Uit deze cijfers blijkt dat thans bijna 58% van de totale opslagcapaciteit bestaat uit CA-koelruimte. Hiervan is een gedeelte ingericht voor gescrubde CA-bewaring. Niet nauwkeurig is te zeggen hoeveel dit is, omdat aanvankelijk geen verdeling gemaakt is bij het verzamelen van de gegevens tussen CA- en gescrubde CA-bewaring. Vast staat evenwel dat dit meer dan 50 miljoen kg ruimte beslaat.

De luchtgekoelde ruimte is -weliswaar weinig- teruggelopen. De gewone

koelruimte is met ruim 2½ miljoen kg toegenomen.

In tabel C hebben wij een overzicht gegeven van de situatie per consulentenschap. Vergeleken zijn 1973 en 1975. Gezien de geringe toename in zijn totaliteit zijn hierbij geen spectaculaire veranderingen te verwachten. De belangrijkste produktiegebieden nemen ook het grootste deel van de uitbreiding voor hun rekening.

Voor Noord-Holland zijn dezelfde cijfers opgenomen als in 1973, de mogelijke toename in dit gebied zal zeer beperkt zijn. Opvallend blijft de relatief geringe belangstelling die men hier steeds heeft gehad voor CA-bewaring. Moge de geschiedenis dan leren dat bij Alkmaar de victorie begon, voor de ontplooiing van de CA-bewaring is dat tot in zijn wijde omgeving zeker niet het geval geweest.

Tabel C. Bewaar- en koelruimte voor hardfruit per Consulentschap op 31 december 1973 en 1975 (x 1000 kg)

	Bewaarpplaatsen		Koelhuzen		CA-koelruimte		Totaal	
	1973	1975	1973	1975	1973	1975	1973	1975
Noorden des lands	959	959	2.485	2.725	275	275	3.719	3.959
Overijssel en de IJsselmeerpolders	1.130	1.065	6.739	7.314	36.552	40.522	44.421	48.901
Gelderland	15.028	14.381	42.700	42.711	52.341	55.523	110.069	112.615
Utrecht	5.118	4.998	13.095	13.730	28.457	30.277	46.670	49.005
Hoorn	1.835	1.835	14.789	14.789	5.737	5.737	22.361	22.631
Aalsmeer	122	122	4.715	4.715	271	271	5.108	5.108
Barendrecht	1.069	1.069	6.829	6.829	9.005	14.105	16.903	22.003
Zeeland	-	-	14.153	14.623	36.335	36.960	50.488	51.583
Noord-Brabant	1.059	1.059	4.113	4.479	5.790	5.807	10.962	11.345
Limburg	1.575	1.575	13.356	13.774	18.639	19.484	33.570	34.833
Totaal	27.895	27.063	122.974	125.689	193.402	208.961	344.271	361.713

Het bewaarfruit

De zomer van 1976 kenmerkte zich door een uitzonderlijke droogte. Ongetwijfeld zal dit zijn invloed hebben op de kwaliteit en houdbaarheid van het fruit. Voor de grootte van de bewaarcapaciteit is echter in eerste instantie van belang hoeveel fruit er voor opslag beschikbaar komt. De laatst bekende gegevens leren ons dat de totale appeloogst geraamd is op 310 miljoen kg en de perenoogst op 110 miljoen kg. In vergelijking met voorgaande jaren betekent dit dus een matige appeloogst en een grote perenoogst. Het totale kwantum blijft daarmee onder het gemiddelde.

Slotbeschouwing

De laatste 25 jaar hebben we de koelruimte voor hardfruit met sprongen zien toenemen. De luchtgekoelde bewaarplaats is daarbij steeds verder teruggedrongen; deze is nu van ondergeschikte betekenis geworden. Men zou zelfs de vraag kunnen stellen in hoeverre we de resterende ruimte nog moeten meetellen wanneer we de totale opslagcapaciteit bezien. Duidelijk is gekozen voor de meer geavanceerde opslagmethode, te weten de CA-bewaring en de gescrubde CA-bewaring. Nadat zowel technisch als economisch was aangetoond dat deze methodiek voor een aantal rassen aantrekkelijke perspectieven bood, heeft de praktijk dit, na een korte aarzeling, op grote schaal toegepast. Opmerkelijk is daarbij dat Noord-Holland nooit van veel enthousiasme hiervoor heeft blijk gegeven. De verschuiving in de richting van de CA-koelruimte heeft ook zijn invloed op de kwaliteit van het koelen. Het schept de mogelijkheid, voor de rassen die er geschikt voor zijn, om een beter koelresultaat te bereiken met als gevolg een beter produkt op de markt. De praktijk leert ons echter dat de verlenging van de bewaarduur die hierdoor ook mogelijk wordt meestal zwaarder weegt dan het beter behoud van de (interne) kwaliteit van het produkt.

Dit alles zegt nog niets over de kwaliteit van onze opslagruimte. Van verschillende kanten is al wel eens opgemerkt dat een deel ervan niet meer aan de te stellen eisen zou voldoen. Dit vraagt ongetwijfeld de aandacht van de koelhuisbezitters. De vraag doet zich daarbij voor in

hoeverre er sprake is van concrete technische tekorten en in hoeverre de klachten voortkomen uit een onjuist gebruik van de ruimte.

Hoewel er dikwijls gepleit is voor meer centrale opslag en afzet van fruit, zien we dit zeker niet wat betreft de opslag, gerealiseerd. De grote versnippering van koelruimte zet zich verder door; in 1973 hadden wij 1731 objecten geregistreerd, nu is dit gegroeid tot 1787.

De nieuwbouw is dan ook niet in eerste instantie een vervanging van ouder wordende of verouderde koelruimte, maar een verschuiving van centraal naar decentraal.

Zien we naar de totale uitbreiding in vergelijking met voorgaande jaren, dan blijkt deze procentueel af te nemen. Onze conclusie bij het vorige overzicht¹⁾ blijft daarmee echter van kracht: in zijn totaliteit gezien hebben wij in Nederland meer dan voldoende koelruimte beschikbaar.

¹⁾ *Rapport no. 1902 van het Sprenger Instituut.*

Wageningen, 13-12-1976

PG/EF